

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet, Socialdepartementet

Nu vässar vi våra förebyggande verktyg

Publicerad 02 februari 2021

Debattartikel av Åsa Lindhagen, jämställdhetsminister och Lena Hallengren, socialminister publicerad i Dalademokraten 30 januari.

Samhället måste vässa sina förebyggande verktyg. Rekrytering av barn och unga till kriminella nätverk har ökat de senaste åren. I sex av sju polisregioner finns uppgifter om att barn så unga som tolv år begår brott för dem.

Att stoppa nyrekryteringarna är därför tillsammans med det brottsbekämpande arbetet av högsta prioritet. För att knäcka gängen behöver vi använda och vässa samhällets alla verktyg – från BVC och föräldraskapsstöd, till förskolan, skolan och socialtjänsten, till polisen, tvångsvården och rättsväsendet. Vi ska visa att samhället är starkare än gängen. Nu satsar vi 250 miljoner kronor i utsatta områden för just detta.

Nästan alla som lämnar en yrkeskriminell bana säger ungefär samma sak – varför var det ingen som ingrep tidigare? För att bryta rekryteringen av barn till kriminella gäng måste socialtjänsten få bättre förutsättningar att jobba förebyggande. Regeringen satsar nu 250 miljoner kronor under kommande tre år på kommuner som har utsatta områden. Medlen ska gå till att utveckla och strukturera samverkan mellan aktörer i lokalsamhället såsom socialtjänst, polis och skola, och att öka närvaron av fältarbetare - inte minst under kvällar och helger.

Vi måste också stärka föräldrarna i deras viktiga ansvar för att ge sina barn en bra uppväxt och motverka riskbeteenden som kan medföra att de dras in i kriminalitet. Det är särskilt viktigt i områden med socioekonomiska utmaningar, där barn och unga ofta har sämre uppväxtvillkor än i andra

områden. Därför ger regeringen nu Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att utveckla brottsförebyggande föräldraskapsstöd. Handlingsplanen ska identifiera och utveckla framgångsrika arbetssätt och samverkansmodeller för att föräldrar till barn som riskerar att hamna i kriminalitet ska bli bättre rustade att ta sitt föräldraansvar. Det handlar både om att inhämta kunskap från forskningen och att lära av goda exempel.

För att göra rätt åtgärder är det viktigt att lyssna in den expertis som finns i vårt land, hos kommunernas socialtjänst och skola, hos polisen och myndigheter. Därför har regeringen bjudit in representanter för myndigheter och kommuner till en hearing i syfte att lyssna in och diskutera hur vi som samhälle kan vässa våra förebyggande och stödjande åtgärder. Vi vill ta del av den kunskap och erfarenhet som finns om de brister som idag finns när det gäller att stödja barn under 15 år och minska risken för att dessa dras in i kriminalitet. Vi behöver lyssna på om det finns behov av ytterligare verktyg inom socialtjänstens område och om det finns goda exempel som kan spridas mellan kommuner.

Regeringen har de senaste åren gjort en rad insatser. Vi har ökat resurserna till skolor i utsatta områden, förstärkt socialtjänsten och ökat resurserna för att fler barn ska kunna omhändertas. Dessutom skjuter regeringen till stora ekonomiska satsningar på hela välfärden inklusive generella tillskott till kommuner och regioner. Det ger förutsättningar för de ansvariga att prioritera det som behövs för att komma till rätta med utvecklingen.

Förutom det behöver vi ett långsiktigt fokus på skolan och socialtjänsten. För närvarande arbetar Socialstyrelsen med ett uppdrag om hur elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten ska kunna utveckla bättre metoder för att tidigare upptäcka de barn och unga som befinner sig i riskzonen. Det går inte att underskatta behovet av att börja tidigt. Polis och underrättelsetjänst vittnar om hur rekryteringen av barn till kriminella nätverk både har ökat och gått ner i åldrarna. Vi har sett exempel de senaste åren där barn så unga som 10–11 år har begått allvarliga rån. Då har det redan gått för långt.

Slutligen behöver vi vässa lagstiftningen. Nyligen tog regeringen emot förslag på en helt ny socialtjänstlag. Förslaget har ett tydligt förebyggande anslag, där större fokus ska läggas på tidigare insatser. I vår tar vi också emot förslag om att socialtjänsten ska kunna ingripa tidigare även då samtycke saknas från vårdnadshavare. Det här handlar om att vi behöver satsa på professionen inom socialtjänsten, att de får verktyg att göra det som de

utbildat sig för – att hjälpa, stödja och besluta om insatser till de som behöver.

Om vi tar gemensamt ansvar kan vi visa att samhället är starkare än gängen. Med insatser som börjar tidigt, där barn och unga kan växa upp i trygghet, kan vi bryta nyrekryteringen till gängen och se till att polisen och rättsväsendet får så lite som möjligt att göra. Det är smart politik som bidrar till ett samhälle som håller ihop.

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet, Justitiedepartementet

"Hederskulturen har ingen plats i Sverige"

Publicerad 09 juli 2020

Debattartikel av bland andra Morgan Johansson, justitie- och migrationsminister och Åsa Lindhagen, jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation. Publicerad i Aftonbladet den 9 juli 2020.

Den 1 juli trädde nya regler i kraft som ska motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Barn och unga som riskerar att föras utomlands för att könsstympas eller giftas bort kan nu få utreseförbud. Men mer måste göras för att tackla de problem som hederskulturer medför. Därför är vi överens om att ta fram en nationell strategi mot våld mot barn, som även ska omfatta dessa frågor.

Alltför många barn och unga i Sverige får en uppväxt som präglas av kvävande kontroll från föräldrarnas sida. Hedersnormer sätter snäva ramar för den unges tillvaro. Ramarna upprätthålls med hot eller våld, och alltför ofta cementeras de i att barnet tvingas in i ett äktenskap.

I Sverige finns därför tusentals barn och unga som – trots att vårt land är ett av världens bästa att växa upp i – lever i skräck över vad deras egen familj tänker göra med dem.

Det kan vi aldrig acceptera. Hederskultur har inte någon plats i det svenska samhället. I vårt land ska alla individer ha samma grundläggande fri- och rättigheter. Om detta får det inte råda någon tvekan. Inte heller får olika måttstockar gälla för olika grupper. Vi sänder en tydlig signal till myndigheter, kommuner och regioner att aldrig visa tolerans för intolerans.

Vi vill också vara tydliga med att hedersrelaterat våld är allvarlig kriminalitet som aldrig får ses som enbart ett jämställdhetsproblem. Det är inte bara kvinnor och flickor som drabbas av hedersvåld, utan även pojkar och män. Inte minst hbtq-personer är en utsatt grupp. Hedersproblematiken kräver därför en annan attityd, och andra verktyg.

Den 1 juli trädde nya regler i kraft som ger samhället just sådana verktyg.

Nu kan barn som riskerar att föras utomlands för att könsstympas eller giftas bort beläggas med utreseförbud. Den som för ut ett barn ur Sverige i strid med ett utreseförbud kan dömas till fängelse.

Den 1 juli infördes också en särskild straffskärpningsgrund som innebär att straffet för ett brott ska skärpas om ett motiv för brottet varit heder. Detta gäller oavsett vilket brottet är.

Dessutom har det nya brottet barnnäktenskapsbrott införts. Därmed blir det straffbart att förmå eller tillåta ett barn att ingå ett äktenskap eller en äktenskapsliknande förbindelse.

De nya reglerna bygger på våra partiers överenskommelse i januariavtalet. De följer på en rad åtgärder som regeringen vidtagit mot hedersrelaterat våld och förtryck. Ett antal myndigheter har fått i uppdrag att motverka sådan problematik, och arbete pågår för att införa ett särskilt hedersbrott, för att bara nämna något.

Men det viktiga är inte hur många åtgärder som vidtas utan att det som görs faktiskt gör skillnad för de utsatta. Och där kan vi inte vara nöjda.

Särskilt är det ett problem att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ofta bedrivs i stuprör. De myndigheter som kommer i kontakt med problemen måste samverka bättre.

Våra partier har därför enats om att ta fram en nationell strategi mot våld mot barn, som inbegriper hedersrelaterat våld och förtryck.

Strategin ska anlägga ett helhetsperspektiv och möjliggöra en sammanhållen politik, bland annat genom att tydliggöra olika aktörers ansvar, identifiera brister och föreslå insatser för att förebygga att barn utsätts och stärka förmågan att stödja dem som utsatts. En utredare kommer i höst att ges i uppdrag att ta fram en sådan strategi.

Så tar vi politiker ansvar och förbättrar samhällets stöd till de barn som far

illa. Och så värnar vi lika fri- och rättigheter för alla barn och unga i Sverige.

Morgan Johansson, justitie -och migrationsminister (S)

Johan Hedin, riksdagsledamot och rättspolitisk talesperson (C)

Juno Blom, riksdagsledamot och partisekreterare Liberalerna (L)

Åsa Lindhagen, jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation (MP)

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet

Coronakrisen får inte bli en jämställdhetskris

Publicerad 06 juli 2020

Debattartikel av jämställdhetsminister Åsa Lindhagen tillsammans med de nordiska ministrarna med ansvar för jämställdhetsfrågor i Aftonbladet den 5 juli.

Nordiska jämställdhetsministrar: Vi riskerar bakslag.

Fyra månader in i pandemin kan vi tydligt se att krisen slår olika mot män och kvinnor. Coronakrisen visar i blyxtbelysning var jämställdheten brister och var könsklyftorna lever kvar i de nordiska länderna – världens mest jämställda region.

Därför står vi, jämställdhetsministrarna i de nordiska länderna, i tät kontakt med varandra just nu. Vi är fast beslutna att arbeta tillsammans för att coronakrisen inte ska utvecklas till en jämställdhetskris.

Det är framför allt kvinnor som möter och vårdar sjuka och äldre under pandemin – en effekt av den könsuppdelade arbetsmarknaden. Värdet av kvinnors samhällsbärande roll framstår kanske tydligare än någonsin.

Men vi riskerar bakslag i form av arbetsrelaterade sjukdomar på grund av långvarig stress och överbelastning hos en stor grupp kvinnor i Norden i pandemins spår.

Samtidigt dör fler män än kvinnor av viruset. Det kan bero på att män oftare har sämre hjärt-, kärl- och lunghälsa, men också på att män ofta söker vård för sent – exempel på hur gamla könsroller skapar mönster i mäns och kvinnors hälsa.

Vågen av permitteringar, varsel om uppsägningar och konkurser har lett till

högre arbetslöshet. Kvinnor är överrepresenterade inom serviceyrken, män inom tillverkning och transport, branscher som har påverkats av minskad rörlighet och efterfrågan på varor och tjänster.

Redan före krisen fanns en ekonomisk klyfta mellan mäns och kvinnors livsinkomster, besparingar och pensioner, något som ger kvinnor ett sämre utgångsläge vid arbetslöshet.

Vi vet också sedan tidigare att mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck ökar i kriser. Alla de nordiska länderna höjde tidigt under krisen beredskapen för att begränsa våldet och skydda kvinnor och barn. Det var viktigt att snabbt nå ut till våldsutsatta personer, och därför avsattes extra resurser till ideella organisationer som haft en livsviktig roll i detta arbete.

Styrkan i det nordiska jämställdhetssamarbetet är vår gemensamma övertygelse att jämställdhet är en fundamental rättighet – och en förutsättning för ett välfungerande samhälle. Vårt samarbete bygger på en mångfald av strategier och metoder för att uppnå jämställdhet. Vi lär av varandra och identifierar tillsammans de mest effektiva jämställdhetspolitiska åtgärderna.

Så kommer vi att göra även efter coronakrisen, där länderna enskilt vidtagit en bred palett av jämställdhetsåtgärder:

- För föräldrar med samhällsbärande arbeten inrättade några länder extra barnomsorg och skolgång, medan andra länder höll sina grund- och förskolor öppna.
- Några länder fann extra effektiva sätt att få fram skyddsutrustning till vård- och omsorgspersonal.
- Några länder gjorde jämställdhetsanalyser av de ekonomiska krispaket som riktats mot företag och hushåll.

Det här är exempel på hur olika vi arbetar nationellt för att motverka bakslag för jämställdheten. Våra länder gynnas av att vi kan inspirera och inspireras av varandra för bättre jämställdhetsåtgärder. Dessutom arbetar vi tillsammans på nordisk nivå för att bryta de normer som står i vägen för jämställdhet i våra nordiska länder, som könsstereotypa utbildningsval, löneskillnader, ojämsälld uppdelning av det obetalda arbetet i hemmet, våld i nära relationer och skillnader i mäns och kvinnors hälsa.

Djupa samhällskriser kan föra med sig bakslag för jämställdheten, men det kommer vi inte låta ske. Vi kommer att samarbeta oss ur krisen och låta

jämställdheten förbli en hörnsten i den nordiska modellen

Åsa Lindhagen, jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation, Sverige.

Thomas Blomqvist, minister för nordiskt samarbete och jämställdhet, Finland.

Katrín Jakobsdóttir, statsminister, Island.

Mogens Jensen, minister för livsmedel, fiske och jämställdhet samt nordiskt samarbete, Danmark.

Abid Q. Raja, kultur- och jämställdhetsminister, Norge.

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet

Steg för steg ska vi utrota rasismen

Publicerad 02 juli 2020

Debattartikel av jämställdhetsminister Åsa Lindhagen i Svenska Dagbladet den 1 juli.

När vi i dag ser tillbaka går det inte att förneka att det finns exempel på uppenbar rasism i vår historia. Sverige var en del av den transatlantiska slavhandeln på 1700- och 1800-talen. Först år 1847 friköptes de sista afrikanska slavarerna på den svenska kolonin Saint-Barthélemy. Men även inom vårt eget lands gränser har grupper utsatts för rasistiska övergrepp. Judar och romer har inte alltid fått bosätta sig var de vill, judar var i början av 1800-talet förbjudna att gifta sig med någon utanför gruppen, samer och tornedalingar har förvägrats sitt språk och deras barn sattes långt in på 1900-talet i särskilda skolor där de skulle ”försvenskas”. Minoriteter har studerats och i vissa fall till och med tvångssteriliserats. Dessa exempel utgör mörka kapitel i vårt lands historia.

Men rasismen är inte bara en del av dåtiden, den finns också här och nu. Rasism och diskriminering leder än idag till att människor ges olika livsförutsättningar. Trakasserier baserat på en människas etnicitet är den vanligaste formen av trakasserier och kränkningar, både för barn i årskurs 3-6 och unga i årskurs 6-9 enligt organisationen Friends. Diskrimineringsombudsmannen uppger att diskriminering på grund av etnisk tillhörighet är en av de vanligaste grunderna för anmälda ärenden. I en rapport från Forum för levande historia uppger afrosvenskar, muslimer, östeuropéer och romer att de är utsatta för vardagsrasism, bland annat inom rättsväsendet.

De senaste veckorna har vi även sett hur afrosvenskar och allierade klart och tydligt manifesterat mot polisens övervåld i USA och den rasism som bland annat svarta personer utsätts för i Sverige. Protesterna har skakat många

länder i världen och verkat få många människor att vakna upp. Ibland yrvaket. Finns det ens rasism i Sverige, tycks frågan vara.

Svaret är självklart ja. Och vi politiker har ett tungt ansvar att agera. Vi måste driva på för förändring med målet att rasismen på sikt ska utrotas.

År 2016 beslutade regeringen om Sveriges första plan mot rasism och hatbrott. Efter alltför många kortsiktiga insatser med för dålig uppföljning lades grunden för ett långsiktigt och strategiskt arbete där allt fler myndigheter och aktörer successivt ska inkluderas. Med planen fastslogs att det behövs mer kunskap, utbildning och forskning, att civila samhället ska få ökat stöd och att dialogen mellan civila samhället och regering och myndigheter ska fördjupas, att det förebyggande arbetet på nätet måste förstärkas och att rättsväsendet ska bli mer aktivt. Samtidigt konstateras att samordning och uppföljning behöver förbättras. Forum för levande historia samordnar arbetet med planen och driver det framåt.

Regeringen har därefter vidtagit flera åtgärder. Bland annat arbetar Myndigheten för stöd till trossamfund, SST, sedan 2019 med att stärka säkerheten för bland annat muslimska församlingar genom särskilda insatser. Regeringen stärker även säkerheten för judiska och muslimska församlingar, såväl som civilsamhället som utsätts för rasism, genom särskilda bidrag till säkerhetshöjande åtgärder. Brottsförebyggande rådet tar just nu fram fördjupad kunskap om islamofobiska hatbrott, något de tidigare har gjort när det gäller de antisemitiska hatbrotten. Forum för levande historia genomför sedan flera år tillbaka omfattande utbildningsinsatser om olika former av rasism i historien och idag för offentliganställda inom olika myndigheter, bland annat Polisen. Polismyndigheten har även ett särskilt uppdrag att arbeta mot rasism, hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Sedan tidigare har Polisen förstärkt arbetet mot hatbrott med bland annat fler hatbrottsenheter. Vidare genomförs just nu en utredning om att införa mer effektiva sanktioner i diskrimineringslagen mot arbetsgivare som inte arbetar förebyggande mot diskriminering på arbetsplatsen, såsom diskriminering på grund av etnisk tillhörighet. Därtill utreder en parlamentarisk kommitté om rasistiska organisationer ska förbjudas.

Arbetet som gjorts hittills räcker dock inte. Mycket mer måste göras i kampen mot rasismen. Regeringen gör nu följande för att ta ytterligare steg framåt:

- Arbetet mot rasism på arbetsmarknaden, däribland afrofobi, ska utvecklas. Länsstyrelserna får nu i uppdrag att synliggöra problemen och

få bort de hinder som gör att bland annat afrosvenskar har en lägre inkomst än andra i befolkningen med motsvarande utbildningsnivå och i större utsträckning är hänvisade till låglöneyrken.

- Kunskapen om hur romska barn och unga utsätts för antiziganism ska öka. Antiziganismen finns inom bland annat skolan vilket riskerar att påverka skolgången negativt. Länsstyrelsen i Stockholm ska nu särskilt rikta sig till romska barn och unga och föreslå åtgärder för hur antiziganismen kan motverkas.
- Ett första steg mot en sanningskommission för samerna har tagits, som ska öka kunskapen i hela landet om de övergrepp som samer utsatts för genom historien och den rasism de fortfarande utsätts för. I början av juni fick Sametinget pengar för att genomföra en förankringsprocess inför att kommissionen tillsätts.
- Riskerna för diskriminering vid förmedling av bostäder och i vilken utsträckning dessa risker gör det svårare att etablera sig på bostads- och arbetsmarknaden för vissa grupper ska analyseras. Boverket får nu regeringens uppdrag att belysa detta.

I arbetet mot rasism kommer inte en enskild insats att vara avgörande. Men flera insatser tillsammans kan skapa verklig förändring. Regeringen kommer att fortsätta arbetet för att öka kunskapen om rasismens konsekvenser, fortsätta stödja civila samhällets arbete, förstärka arbetet på nätet och arbeta för att alla ska kunna känna sig trygga i Sverige. Steg för steg måste rasismen tryckas tillbaka. De unkna attityder som ligger till grund för rasismen ska vädras ut. Alla människor ska ha samma livschanser och behandlas lika av både samhälle och medmänniskor, oavsett vilka de är. Vi har en lång väg kvar innan rasismen är utrotad, men vi ska ta oss dit.

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet

Den strukturella rasismen ska bekämpas

Publicerad 04 juni 2020

Debattartikel av jämställdhetsminister Åsa Lindhagen i Aftonbladet den 4 juni.

Rasismen finns inte bara i USA, den finns också i Sverige. Och den är ett gift som i sin mest extrema form berövar människor livet. Politiker måste ta ett större ansvar i kampen mot rasismen. Vi får aldrig någonsin vackla när det gäller alla människors lika värde.

Att rasismen är djupt rotad i det amerikanska samhället är ett faktum. Även om det gått ett halvt sekel sedan raslagarna försvann lever rasismen kvar i USA. Den visar sig från sin allra mörkaste sida i det övervåld som svarta personer utsätts för av polis och som i flera fall gått så långt att det varit dödligt.

Men det är inte enbart i USA som rasismen lever, den finns också här i Sverige. De rasistiska hatbrotten fortsätter att dominera hatbrottsstatistiken och utgjorde 70 % av de anmälda hatbrotten år 2018. Afrofobiska hatbrott var allra vanligast. Afrosvenskar utsätts också oftare för våld än övriga befolkningen enligt statistik från Brå (2017). Vidare diskrimineras afrosvenskar och andra utsatta grupper på både bostadsmarknaden och arbetsmarknaden. I Sverige behöver exempelvis afrosvenskar ha en forskarutbildning för att komma upp i samma inkomst som en person i övriga befolkningen med treårig utbildning efter gymnasiet, enligt en rapport från Länsstyrelsen i Stockholm och Uppsala universitet (2018). Och de är i högre grad arbetslösa eller hänvisade till låglönearbeten.

Det innebär fördelar att vara vit i både Sverige och USA. Det betyder inte att den som är vit nödvändigtvis har det lätt i livet, men vita personer utsätts inte för strukturell rasism. Rasismen innebär att vissa grupper, såsom etniska

minoriteter och icke-vita, systematiskt diskrimineras medan de som tillhör majoritetssamhället gynnas. Utsatta grupper har sämre möjligheter att få jobb, en bostad, att utbilda sig eller få rätt vård. Det handlar ytterst om makt – vilken makt vi har att påverka våra egna liv och samhället omkring oss.

Om rasismen ska utrotas måste vi alla ta ansvar. Jag och många andra avskyr rasismen men det räcker inte. Vi har ett ansvar att ta ställning och aktivt säga ifrån, alliera oss och visa solidaritet, som så många människor nu gör på sociala medier. Den antirasistiska kampen kan inte utkämpas enbart av dem som utsätts, precis som jämställdhetskampen inte kan drivas av enbart kvinnor. Den måste utkämpas av alla oss som tror på människors lika värde. I fikarummet, i kommentarsfältet, i samtalet med grannen, på bussen till jobbet. Varhelst rasismen visar sig ska vi säga ifrån.

Ett särskilt tungt ansvar att bekämpa rasismen vilar på oss politiker. Regeringen har tagit fram en nationell plan mot rasism och hatbrott, där arbetet mot afrofofi, antiziganism, antisemitism, islamofobi, rasism mot samer och all annan form av rasism drivs på. I år har särskilda satsningar gjorts för att bland annat öka kunskapen om rasismen i samhället och öka medvetenheten hos olika yrkesgrupper. Vidare har Polisens arbete mot hatbrott förstärkts de senaste åren.

Vi politiker måste också ta ansvar för vår retorik och inte peka ut grupper av människor som problem och spä på polariseringen. Jag vet att det finns många som tycker att vi inte lyckas med detta i politiken. Jag vet att politiken kan göra bättre ifrån sig. För det måste vara glasklart från politikernas sida att rasismen inte har någon plats i Sverige och världen. Här finns inte utrymme för några kompromisser.

Det finns bara en väg framåt och det är nolltolerans mot rasism. Kampen är inte över innan rasismen är utrotad.

Regeringskansliet

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet, Utrikesdepartementet

Försvara kvinnors rätt efter coronapandemin

Publicerad 08 maj 2020

Debattartikel av minister för internationellt utvecklingssamarbete Peter Eriksson och jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation Åsa Lindhagen. Publicerad i Aftonbladet den 8 maj 2020.

Covid-19 slår mot alla delar av samhället. Ekonomier försvagas och sjukvården belastas. Både i Sverige och globalt ser vi hur kvinnor drabbas särskilt hårt av de sociala konsekvenserna av Coronakrisen.

I många länder har det gått mycket fort att tumma på och inskränka människors rättigheter för att bekämpa det nya coronaviruset. Det som började som en hälsoutmaning, påverkar nu i princip alla delar av samhället i stora delar av världen: Arbetslöshet, stigande matpriser, stängda gränser, isolering och karantän.

Vi vet att kriser och katastrofer riskerar att slå hårt mot grupper som redan är marginaliserade och diskriminerade. Det gäller även denna kris. Därför är det helt avgörande att vi inte glömmer dessa grupper, varken i den akuta fasen vi befinner oss i nu eller i det kommande arbetet med att återuppbygga världen efter krisen.

I utvecklingsländer riskerar förlossningsvården att bli eftersatt när knappa resurser fokuserar på en ny farsot. Det vet vi bland annat efter ebolakrisen då både mödra- och barnadödligheten gick upp när sjukvårdens resurser riktades om till ebolapatienter.

Dessutom försvårar de stängda gränserna leveranser av preventivmedel till

många av de mest utsatta, vilket kommer att leda till fler oönskade graviditeter.

Samtidigt slår Unesco och Plan International larm om att miljontals flickor aldrig kommer att återvända till skolorna efter coronapandemin eftersom barnäktenskap, sexuell exploatering och tidiga graviditeter ökar i kriser.

Vi vet också att våld mot kvinnor och barn ökar när familjer tvingas att stanna hemma. Många kvinnoorganisationer i konfliktdrabbade områden får nu styra om sin verksamhet för att motverka sexuellt och könsbaserat våld. Situationen förvärras om kvinnojourers verksamhet minskar. Därför behöver samhällen rusta med resurser såsom hjälptelefonlinjer och skyddade boenden.

Även i Sverige påverkas kvinnor av krisen. Våldsutsatta kvinnor och barn riskerar att fara ännu mer illa på grund av den ökade isoleringen. Kvinno- och tjejjourer larmar om att många får svårare att söka hjälp när de befinner sig i hemmet tillsammans med våldsutövaren. Även flickor och kvinnor som lever i en hederskontext drabbas hårt och riskerar att få sina liv än mer begränsade.

Hittills är det fler män än kvinnor som dör av viruset. Hur de långsiktiga effekterna av virusbekämpningen kommer att se ut vet vi inte än. Men av tidigare erfarenheter tyder mycket på att de mest utsatta kommer att drabbas värst, även under denna kris.

Återhämtningen efter coronakrisen kommer därför att kräva ett brett socialt arbete där kvinnor och flickors situation inte får glömmas bort, utan prioriteras. Annars riskerar vi att förlora svår vunnen mark i kampen för en jämlik och jämställd värld. Vi har inte råd med ett snävt ekonomiskt fokus, efter krisen måste vi se till att skapa en jämställd, jämlik, hållbar och uthållig världsordning.

Vi har därför tagit initiativ till att samla höga företrädare för FN, EU, Europarådet och OSSE för att bidra till att försvara kvinnors och flickors rättigheter, demokratiska principer och mänskliga rättigheter.

Vidare har regeringen, utöver det årliga multilaterala kärnstödet på 19 miljarder, stöttat FN:s humanitära appell för att bekämpa Covid-19 med 100 miljoner kronor och gett 50 miljoner kronor till FN:s långsiktiga arbete med att återhämta världen från krisen. Här verkar Sverige för ett tydligt

jämställdhetsperspektiv. Sverige ger också ett flerårigt kärnstöd till UN Women som gör det möjligt att nå de mest utsatta kvinnorna där de bor i världen.

Regeringen satsar samtidigt 100 miljoner kronor nationellt för att öka stödet till organisationer som arbetar med våldsutsatta kvinnor och barn samt barn i andra utsatta situationer.

I den här krisen får vi aldrig glömma kvinnorna och flickorna och aldrig blunda för de regimer som inskränker kvinnors rättigheter med coronakrisen som förevändning. Världen ska återuppbyggas mer jämlik och jämställd.

Regeringen står beredd att göra vad som krävs för att föregå och mildra de negativa effekter som coronakrisen för med sig för kvinnor och flickor. Vi kommer att fortsätta arbeta för att kvinnors och flickors rättigheter stärks och att de respekteras i framtiden, såväl i Sverige som utomlands.

Peter Eriksson, minister för internationellt utvecklingssamarbete
Åsa Lindhagen, jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet

Föräldrarätten kan innebära stora problem för utsatta barn

Publicerad 07 maj 2020

Debattartikel av jämställdhetsminister Åsa Lindhagen i Svenska Dagbladet den 6 maj.

Efter uppmärksammade fall där familjehemsplacerade barn farit illa finns det äntligen en bred uppslutning bland politiker för att förändra den starka föräldrarätten. Men för att detta ska ske måste vi förstå att föräldrarätten slår igenom brett och kan innebära stora problem på fler områden än enbart för familjehemsplacerade barn. Det krävs ett perspektivskifte där vi på riktigt börjar sätta barns rättigheter främst.

Efter att familjehemsplacerade barns rättigheter har kommit högt upp på agendan har det politiska landskapet förändrats. Det finns idag en bred politisk uppslutning bakom barnkonventionens principer om att i varje beslut som rör barn alltid se till barnets bästa. Ett fall som upprört ett helt land är det om Lilla Hjärtat, vars öde har gjort det tydligt för många hur stark föräldrarätten är i Sverige. Den lilla treåringen bodde hos familjehemsföräldrar sedan födseln, men efter att ha flyttats till de biologiska föräldrarna hittades hon en dag död. Hennes öde visar de yttersta konsekvenserna av den starka föräldrarätten, där föräldrars rätt till sina barn sätts före barns rätt till trygghet och skydd.

Bland politiker finns nu en bred samsyn om att barnets bästa måste gälla. Den starka uppslutningen bakom barns rättigheter ger hopp. Den banar väg för att vi ska kunna stärka barns rättigheter på ett mer djupgående plan. Men för att detta ska bli verklighet krävs att vi lyfter blicken och förstår att den starka föräldrarätten kan innebära stora problem på flera områden. Det handlar inte om enstaka fall av barn som far illa, nej föräldrarätten slår igenom brett. Den påverkar inte bara barn som är familjehemsplacerade. Ska vi ta ansvar på riktigt krävs ett perspektivskifte – från föräldrars rätt till

barns rätt.

Ett exempel på den starka föräldrarätten är barn i utsatthet som inte får hjälp av socialtjänsten för att föräldrarna säger nej. Dagens lagstiftning innebär att det är svårt för socialtjänsten att agera om föräldrarna motsätter sig det, det krävs att villkoren för tvångsvård är uppfyllda. När jag var socialborgarråd i Stockholms stad mötte jag socialsekreterare som vittnade om maktlösheten de kände när de på grund av lagstiftningen inte hade möjlighet att hjälpa barn som for illa. Det var omöjligt för mig att förstå hur vi kunde svika de här barnen. Och det var tydligt att det var politikerna som hade det yttersta ansvaret för att det såg ut så här.

Föräldrarätten är också i högsta grad närvarande i våldsutsatta kvinnors och barns liv. Kvinnojourer, socialarbetare och forskare larmar om hur barn med separerade föräldrar mot sin vilja tvingas till umgänge med en förälder som utövat våld och som de är rädda för. Det här är en fråga vi måste börja titta närmare på. Hur ser situationen ut för barn med separerade föräldrar där det finns uppgifter om våld från ena föräldern? Sätter vi barns rättigheter främst? Eller är det återigen föräldrars rätt till sina barn som får gå före?

Sverige har ett ansvar enligt Barnkonventionen att tillgodose barns rättigheter. I syfte att stärka barns situation gör regeringen nu insatser på följande tre områden:

1. Ökad kunskap om barn i vårdnadstvister där det förekommit våld. Regeringen ger nu Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att göra en genomgång av domar i mål om vårdnad, boende eller umgänge och kartlägga i vilken utsträckning och på vilket sätt uppgifter om våld eller andra övergrepp från en förälder beaktas i domarna. Syftet är att få en bättre bild av hur situationen ser ut för barn i vårdnadstvister och där det finns uppgifter om våld. Jämställdhetsmyndigheten ska också se över hur barn har kommit till tals och om barns åsikter beaktats i processen.
2. Förbättrade möjligheter för barn i utsatthet att få hjälp. I höstas gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram lagförslag för hur socialtjänsten kan få större möjligheter att ge stöd till barn även om föräldrarna motsätter sig det. Nu ska vi framåt i den här frågan.
3. Ny lagstiftning för att stärka familjehemsplacerade barns situation. Vi måste se till att det är barnets bästa som gäller när beslut tas om en familjehemsplacering ska avslutas. Socialminister Lena Hallengren har nyligen tillsatt en utredare som ska ta fram förslag på hur principen om barnets bästa kan stärkas. Därtill ska utredaren bland annat se över om socialnämndens skyldighet att överväga vårdnadsöverflytt till

familjehemsföräldrarna ska tidigareläggas och om socialnämnden ska få en skyldighet att följa upp barns situation efter att en placering upphört. Nu ska skarpa lagförslag tas fram som försäkrar oss om att dessa barn verkligen får det skydd de ska ha.

Utsatta barn ska inte behöva betala priset för den starka föräldrarätten. Nu krävs ett perspektivskifte där vi på riktigt börjar sätta barns rättigheter främst. Där vi förstår att den starka föräldrarätten kan medföra stora problem. Och där vi gör något åt det.

Regeringskansliet

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet, Socialdepartementet

100 miljoner i stöd för att hjälpa våldsutsatta och barn i utsatthet

Publicerad 30 april 2020

Debattartikel av Åsa Lindhagen, jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation och Lena Hallengren, socialminister. Publicerad på [Altinget.se](https://www.altinget.se) den 30 april 2020.

Coronapandemin är en global kris, som inte bara riskerar människors liv och hälsa utan också företagen och jobben. Samtidigt finns också risker för att det leder till en ökad utsatthet för våldsutsatta kvinnor, barn och hbtq-personer och barn i andra utsatta situationer. Regeringen, Centerpartiet och Liberalerna avsatte i den femte extra ändringsbudgeten 100 miljoner kronor till ideella organisationer som ger stöd till dessa grupper. Nu tar vi nästa steg och ser till att pengarna når de utsatta.

Kriser och katastrofer drabbar människor på olika sätt och de som har minst resurser och sämst förutsättningar utsätts i regel för de hårdaste påfrestningarna. Vi vet av tidigare erfarenheter att utsattheten för våld och andra övergrepp ökar under kriser. Den rådande coronakrisen riskerar därför att förvärra situationen för barn som far illa i sin hemmiljö både av närstående och på nätet samt kvinnor, barn och hbtq-personer som utsätts för våld av närstående, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.

Den som är utsatt kan dessutom ha svårt att söka hjälp när platser utanför hemmet blir mindre tillgängliga och mer tid tillbringas i hemmet med förövaren. För barn kan det bli svårare att nå elevhälsan, BUP eller socialtjänsten för att få stöd och hjälp, särskilt när socialtjänsten och hälso- och sjukvården redan är hårt belastade. En ökad isolering i hemmet kan få särskilt svåra konsekvenser för barn till föräldrar som utsätter dem för våld och övergrepp likväl för barn som växer upp med föräldrar som har en

sviktande omsorgsförmåga.

För att möta den ökade utsattheten som kan drabba kvinnor och barn när de exempelvis inte kan gå till jobbet eller skolan, delta i fritidsverksamheter eller måste isolera sig i hemmet har regeringen i samarbete med Centerpartiet och Liberalerna beslutat att avsätta 100 miljoner kronor till civilsamhällesorganisationer. Pengarna ska gå till organisationer som ger stöd till barn i utsatta situationer eller som arbetar med stöd till våldsutsatta kvinnor, barn och hbtq-personer och mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Vår ambition har från första början varit att pengarna ska komma ut och göra nytta så snabbt som möjligt. Därför tar vi nu nästa steg där regeringen beslutar om en ny förordning som ger Socialstyrelsen i uppdrag att efter ansökan fördela medlen till ideella organisationer. Bidraget ska fördelas i form av ett organisationsbidrag till riksorganisationer och organisationer som bedriver verksamhet av riksintresse. Syftet med stödet är att organisationerna snabbt ska kunna anpassa eller förstärka sin eller sina medlemsorganisationers verksamhet för att möta ökade eller förändrade behov med anledning av utbrottet av covid-19.

Det kan till exempel handla om att öka närvaron på nätet för att nå ut till utsatta grupper, t.ex. kvinnor, barn och hbtq-personer som utsätts för våld i hemmet eller i nära relation. Det kan också handla om insatser riktade till barn som lever i andra former av utsatthet, såsom familjer med missbruksproblematik eller familjer i ekonomisk utsatthet.

Våld mot barn likväl som mäns våld mot kvinnor tar inte paus i tider av kris, tvärtom riskerar det att öka. Därför behöver vi kraftsamla och stärka arbetet så att de barn som har det svårt och de kvinnor, barn och hbtq-personer som drabbas av våld får det stöd och den hjälp de behöver. Nu ser vi till att civilsamhällets organisationer får del av viktiga extra resurser.

Åsa Lindhagen (MP), jämställdhetsminister med ansvar för barnrättsfrågor
Lena Hallengren (S), socialminister
Juno Blom (L), partisekreterare
Annika Qarlsso (C), riksdagsledamot och jämställdhetspolitisk talesperson

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet

Vi måste arbeta mot destruktiva mansnormer i Sverige

Publicerad 19 november 2019

Idag är det internationella mansdagen, och då är det extra viktigt att uppmärksamma mäns avgörande roll i att bidra till jämställdhetsarbetet, skriver jämställdhetsminister Åsa Lindhagen i en debattartikel tillsammans med Alán Ali, ordförande för MÄN, i Aftonbladet den 19 november.

I tider när de som försvarar principerna om jämställdhet och alla människors lika värde hotas av odemokratiska krafter är det viktigare än någonsin att män står upp för kvinnors rättigheter. Samtidigt ser vi att antalet män över 30 år som kallar sig för feminister nästan har halverats de senaste åren. Det är ett bakslag.

Den feministiska kampen för ett jämställt samhälle har historiskt drivits av kvinnor, som slagits för den självklara rätten att få rösta, arbeta och leva ett liv fritt från förtryck och våld. Men kampen för ett skapa ett jämställt samhälle är både män och kvinnors ansvar. Ett jämställt samhälle är bra för alla, och alla måste ta sitt ansvar för att vi ska nå dit.

En av de viktigaste uppgifter vi har för att kunna driva jämställdhetsarbetet framåt är att förändra destruktiva maskulinitetsnormer som fortfarande finns i samhället. Precis som kvinnor tvingas män förhålla sig till en begränsande könsroll som präglas av omoderna föreställningar och normer om hur en man ska vara; män ska vara starka, inte visa sårbarhet eller prata om känslor.

Destruktiva maskulinitetsnormer leder bland annat till våld och övergrepp, och mäns våld är idag ett av våra största samhällsproblem. Män är misstänkta för 79 procent av alla misshandelsbrott och 97 procent av alla

sexualbrott, och 83 % av förövarna i alla lagförda misshandelsbrott under 2018 var män. Sedan sekelskiftet har omkring 300 kvinnor mördats av sin man, exman eller pojkvän och var fjärde kvinna kommer någon gång i livet att utsättas för våld av en närstående, oftast en man.

Destruktiva maskulinitetsnormer där män inte får visa sig sårbara kan också leda till att män drabbas värre av psykisk ohälsa. 70 % av alla unga mellan 15 och 24 år som begår självmord är killar.

Normerna påverkar också hur vi har det hemma i vår vardag. Trots att män och kvinnor är lika lämpade att utföra vardagssysslor som till exempel dammsuga, packa barnens gymmapåsar eller planera barnkalas, tar kvinnor fortfarande ett mycket större ansvar för obetalt hushållsarbete och barnomsorg i familjen. Kvinnor tar också ut mer föräldraledighet än män. Därför är det nu hög tid att männen både tar ett större ansvar i hemmet och för sina barn.

Den nya rapporten State of Nordic Fathers som Nordiska Ministerrådet tagit fram i samarbete med MÄN visar att de pappor som tar ut en längre föräldraledighet upplever att de får bättre kontakt med sina barn, känner sig bättre som föräldrar och är mindre beroende av stöd från sin kvinnliga partner när det gäller omsorgen om barnen. Tidigare forskning visar även att pappor som delar lika på föräldraledigheten är mer benägna att dela på ansvaret för vård (vård av sjukt barn) och det obetalda hemarbetet. Barn som har engagerade pappor tenderar också att kunna bryta mot könsnormer i högre grad när de själva blir äldre.

För att få ett jämställt samhälle, förändra de destruktiva maskulinitetsnormerna, och stärka killar och män att göra jämställda, demokratiska, och icke-våldsamma val måste vi arbeta långsiktigt.

Tre nyckelfaktorer för det arbetet är:

1. **Jobba med normerna redan när barnen är små.** Skolan är en av de viktigaste arenorna för att arbeta normkritiskt med unga. Därför ska sex- och samlevnadsundervisningen stärkas och det våldsförebyggande arbetet i skolan utvecklas.
2. **Involvera män i jämställdhetsarbetet.** Engagera män att dela föräldraledigheten lika och förmå arbetsgivare att underlätta för män att ta ut längre föräldraledighet. Barn ska inte vara kvinnors huvudansvar och mäns valfrihet. Män ska beredas möjlighet att delta i

jämställdhetsfrämjande pappagrupper och uppmanas att dela lika på hushållsarbete och barnomsorg.

3. **Förebygg mäns våld.** Få män att engagera sig mot mäns våld, inte bara för kvinnors skull utan även för sin egen. Vi behöver stärka det förebyggande arbetet för att förhindra att våld uppstår eller upprepas, förbättra upptäckten av de som utsätts för våld, utveckla och förbättra skydds- och stödinsatser för våldsutsatta och höja kunskaperna i samhället.

Vi vill också uppmana och uppmuntra män att själva ta mer individuellt ansvar. I vardagen, i familjelivet och i samhället.

För att uppnå en jämställd värld utan våld behöver vi arbeta tillsammans, och mäns engagemang i det arbetet är både livsviktigt och nödvändigt.

Åsa Lindhagen (MP), jämställdhetsminister

Alán Ali, ordförande för MÄN

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet

Översyn av familjerättslig lagstiftning

Publicerad 31 juli 2019

Debattartikel av Åsa Lindhagen, jämställdhetsminister samt minister med ansvar för hbtq-frågor. Publicerad i Dagens Nyheter den 31 juli 2019.

Regeringen kommer att se över hur den föräldraskapsrättsliga lagstiftningen skulle kunna moderniseras och göras könsneutral som ett led i vår strävan att lämna den begränsande heteronormen bakom oss. Lagstiftningen måste fortsätta att utvecklas i takt med samhället i övrigt och vara anpassad för olika familjekonstellationer. Familjer ska inte hamna i kläm på grund av brister i regelverken, skriver jämställdhetsminister Åsa Lindhagen, med ansvar för hbtq-politiken.

Det blåser kalla och hbtq-fientliga vindar i Europa och i världen. Senast förra veckan mördades den ryska hbtq-aktivisten Jelena Grigorjeva och i EU driver länder som Ungern och Polen på för att blockera hbtq-personers rättigheter. I vissa delar av världen är homosexualitet fortfarande belagt med dödsstraff. Det är viktigare än på länge att Sverige står upp för hbtq-personers rättigheter och driver på för att utvecklingen ska gå framåt både i vårt eget land och internationellt.

Tack vare modiga hbtq-personer, ett civilsamhälle som tagit kampen för mänskliga rättigheter och politiker som lyssnat och vågat fatta beslut har Sverige kommit längre än många andra länder. I dag har samkönade par rätt att gifta sig, adoptera barn och få tillgång till assisterad befruktning. Steriliseringskravet för att få ändrad könstillhörighet har avskaffats och de som tidigare drabbats har kunnat söka ersättning. Regeringen arbetar med att få fram en modern könstillhörighetslagstiftning som ska komma på plats för att ge transpersoner makt över sina liv, sina kroppar och sin identitet. Förutsättningarna för föräldraskap efter en assisterad befruktning i utlandet

är sedan årsskiftet desamma för alla par, oavsett kön eller sexuell läggning. Det finns även ett förslag om könsneutral föräldraskapspresumtion på regeringens bord. Därtill är föräldrapenningen sedan några veckor tillbaka tillgänglig för fler familjekonstellationer, vilket är ett viktigt steg framåt för exempelvis barn med fler än två vuxna som tar föräldraansvar.

Men fortfarande har vi mycket kvar att göra innan Sverige är ett land där alla fritt kan leva sina liv som den de är och med vem de vill. Hbtq-personer lider i högre grad av psykisk ohälsa jämfört med övriga befolkningen. De drabbas av hatbrott och diskriminering. I skolan finns unga hbtq-personer som inte vågar vara öppna med vem de är av rädsla för trakasserier, våld eller hot om våld. Regeringen skärpte lagstiftningen och arbetet mot hot och hat förra mandatperioden och nu fortsätter vi arbetet för att skapa ett starkt, tryggt och öppet samhälle för alla.

En mycket viktig fråga för att komma framåt är att utreda hur den föräldraskapsrättsliga lagstiftningen skulle kunna moderniseras och göras könsneutral. De successiva lagändringar som har gjorts för att den föräldraskapsrättsliga regleringen ska vara tidsenlig har varit nödvändiga, men har samtidigt gjort regelverket svårtillgängligt. När föräldrabalken tillkom var den så kallade traditionella kärnfamiljen den givna familjekonstellationen. I vissa fall har detta medfört att regnbågsfamiljer har stött på problem som försvårat tillvaron. Vi behöver säkerställa att vi har en lagstiftning som tar hänsyn till att familjer kan se olika ut. Både för familjernas och barnens skull.

Därför kommer regeringen nu att se över den föräldraskapsrättsliga lagstiftningen. Det är ett viktigt steg för att stärka hbtq-personers rättigheter. Målsättningen är att lagstiftningen ska vara jämlik, modern och anpassad till olika familjekonstellationer. En självklar utgångspunkt är att lagstiftningen ska ha barnets bästa i fokus. Samtidigt ska de sakliga skälen bakom dagens regleringar kunna tillgodoses.

Utifrån de problem som regnbågsfamiljer kan möta har regeringen identifierat ett antal områden som vi behöver titta närmare på.

1. En könsneutral föräldraskapsrättslig reglering. En könsspecifik lagstiftning kan indikera att vissa familjer är norm och andra inte. Det behöver ses över hur föräldraskapsrättsliga bestämmelser skulle kunna göras könsneutrala och hur regelverket kan bli mer modernt, överskådligt och ändamålsenligt.
2. Barn i familjer där fler än två vuxna tar föräldraansvar ska inte hamna i

kläm. I nuläget riskerar vissa barn att inte ha rätt till alla vuxna i familjen vid exempelvis dödsfall. Behovet av åtgärder för att hantera problematiken för familjer där fler än två vuxna tar föräldraansvar behöver därför analyseras.

3. Utökade möjligheter att erkänna utländska föräldraskap i Sverige När ett samkönat par flyttar till Sverige måste den förälder som inte har fött barnet få sitt föräldraskap fastställt på nytt för att anses som rättslig förälder till barnet. I vissa fall kan föräldern behöva adoptera sitt eget barn. Detta sätter både förälder och barn i en svår situation, där barnet under en tid kan stå utan rättslig koppling till en av sina föräldrar. Det behöver utredas om det ska införas utökade möjligheter att göra utländska föräldraskap gällande även i Sverige.

Detta är några viktiga delar som regeringen vill lyfta fram, vi kommer att återkomma kring det fortsatta utredningsarbetet.

Utöver detta arbetar regeringen på bred front för att stärka situationen för hbtq-personer. Vi tillför extra resurser som kan sökas av kommuner och landsting för att öka hbtq-kompetensen och vi ger Barnombudsmannen i uppdrag att inhämta och sprida erfarenhet om könsidentitet och intersexvariationer. Vidare har regeringen nyligen gett Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att ta fram stödmaterial som kan underlätta inkludering av binära och ickebinära transpersoner i enkäter och undersökningar.

Sverige ska vara ett land där alla människor har friheten att leva sina liv som de vill och vara den de är. Varje barn ska ha en trygg familjesituation och få växa upp i ett samhälle som inte gör skillnad på familjer. Vår strävan att lämna den begränsande heteronormen bakom oss och ha en lagstiftning som tar hänsyn till att familjer kan se olika ut måste fortsätta. Att se över den föräldraskapsrättsliga lagstiftningen är ett viktigt steg på vägen.

Åsa Lindhagen (MP), jämställdhetsminister med ansvar för hbtq-politiken

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet

Nu tar vi flera viktiga steg i kampen mot hedersvåldet

Publicerad 08 juli 2019

Debattartikel av Åsa Lindhagen, jämställdhetsminister samt minister med ansvar för arbetet mot diskriminering och segregation. Publicerad i Expressen den 8 juli 2019.

Varje människa har rätt att få leva i frihet och ha makten över sitt eget liv. Trots det finns uppskattningar om att cirka 100 000 ungdomar i Sverige begränsas i sin vardag på grund av hedersnormer. Det kan handla om att inte få delta i aktiviteter eller träffa kompisar, riskera att giftas bort mot sin vilja eller att utsättas för könsstympning.

Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är en mycket prioriterad fråga för regeringen och för mig som jämställdhetsminister och miljöpartist. Vi behöver ett starkt förebyggande arbete som bekämpar roten till problemet – hedersnormerna – i syfte att förändra attityder och beteenden. Vi måste ge stöd och skydd till flickor, kvinnor och pojkar som utsätts för hedersvåldet, i det akuta skedet men också på längre sikt med det viktiga stödet efteråt. Och vi behöver se till att våldet och förtrycket får konsekvenser för dem som utövar det.

Regeringspartierna har i den sakpolitiska överenskommelsen med Centerpartiet och Liberalerna enats om att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck på en rad områden. Och nu i dagarna har regeringen fattat flera viktiga beslut utifrån överenskommelsen, i syfte att driva kampen mot hedersvåldet framåt:

1) Vi ser nu till att det finns en nationell stödtelefon för dem som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck, genom att utvidga Kvinnofridslinjen som drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid. Stöd och hjälp till den som är

utsatt ska finnas bara ett telefonsamtal bort. Dessutom stärker vi upp den befintliga stödtelefonen för yrkesverksamma som drivs av nationella kompetensteamet vid Länsstyrelsen i Östergötlands län. De får 12 miljoner kronor extra till sitt arbete med att ge stöd till kommuner och myndigheter att bekämpa hedersvåldet.

2) Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ges i uppdrag att utvärdera nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Syftet är att längre fram kunna besluta om att permanenta det nationella uppdraget att ge råd och stöd till yrkesverksamma.

3) Länsstyrelserna får 20 miljoner kronor för att bland annat fortsätta uppbyggnaden av regionala resurscentra runt om i landet för personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck. Här samlas insatser under ett och samma tak, som socialtjänst, polis och hälso- och sjukvård, för att den utsatta ska kunna få ett samordnat stöd från flera aktörer samtidigt.

4) Kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck ska öka genom att Jämställdhetsmyndigheten får ett förstärkt uppdrag med fokus på kunskap och utbildning, inte minst sett till barns situation.

5) Vi tar krafttag mot könsstymning. Jämställdhetsmyndigheten får ett förstärkt uppdrag att hitta effektiva arbetssätt för att ändra attityder och beteenden gällande könsstymning så att dessa övergrepp ska minska och på sikt upphöra.

Därutöver tog regeringen tidigare i år emot ett betänkande där det bland annat föreslås att straffen för hedersbrott ska skärpas, barnäktenskap kriminaliseras och socialnämnderna få möjlighet att besluta om utreseförbud vid misstanke om att ett barn eller ungdom ska föras ut ur landet för att giftas bort eller könsstymmas. Utredningens förslag har varit ute på remiss och bereds nu i regeringskansliet. I januariavtalet har vi även kommit överens om att utreda frågan om en särskild brottsrubricering för hedersbrott.

Genom de beslut regeringen nu har fattat tar vi flera viktiga steg framåt i kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck. Den kampen kommer att fortsätta tills varje människa har makten att bestämma över sitt eget liv.

Regeringskansliet

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet, Socialdepartementet

Så ska mäns våld och hedersbrott stoppas

Publicerad 14 juni 2019

Debattartikel av Lena Hallengren och Åsa Lindhagen.
Publicerad i Aftonbladet 14 juni.

Kampen mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat förtryck är en prioriterad fråga för regeringen.

I går beslutade vi därför om en satsning på 50 miljoner kronor till kommuner och regioner samt över 3 miljoner kronor till en särskild stömlinje och ett antal uppdrag till Socialstyrelsen.

Var fjärde kvinna kommer någon gång i livet att utsättas för våld i en nära relation och runt 100 000 ungdomar uppskattas leva under ett hedersförtryck. Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är allvarliga samhällsproblem som aldrig kan accepteras.

Att motverka våldet är högt prioriterat för regeringen och därför skjuter vi nu till ytterligare 50 miljoner kr till kommuner och regioner för deras arbete mot våldet.

Det är i kommuner och regioner som det viktiga arbetet sker. Där finns socialtjänst, sjukvårdspersonal, kvinno- och tjejjourer och eldsjälarna som varje dag gör avgörande insatser för att skydda och rädda liv.

Under de senaste åren har stora ekonomiska satsningar gjorts för att stärka socialtjänsten och hälso- och sjukvården i deras arbete med att ge skydd och stöd till våldsutsatta. Nu skjuter vi till ytterligare resurser.

Pengarna kan gå till att exempelvis öka stödet till kvinnor som blivit utsatta för våld, sexuella övergrepp och könsstympning, stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, förbättra insatser för personer i

prostitution och utveckla socialtjänstens arbete för att våldsutövare ska sluta utöva våld.

Även Socialstyrelsen får extra pengar för att förstärka sitt eget arbete mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Myndigheten ska även säkerställa att socialtjänst, hälso- och sjukvård och elevhälsan har tillgång till kunskapsstöd samt stödja socialtjänst och hälso- och sjukvård i hur de kan beräkna kostnaderna för våldet.

Att ge stöd och skydd till våldsutsatta måste alltid prioriteras. Men om vi ska lyckas få våldet att på sikt upphöra måste vi även få dem som utövar våld och förtryck att sluta med det.

Regeringen har därför genomfört en ny sexualbrottslagstiftning byggd på frivillighet, skärpt straffen för flera sexualbrott och infört ett helt nytt oaktsamhetsbrott. Andra viktiga insatser kan vara stärkt stöd till våldsutsatta kvinnor och flickor och personer som lever i en hederskontext att anmäla brott och ta sig igenom en rättsprocess.

Det behövs också åtgärder för att förändra beteendet hos dem som utövar våld. Därför skjuter regeringen nu till medel till den telefonlinje som riktar sig till våldsutövare och som redan finns som testverksamhet.

Sedan telefonlinjen öppnade i februari i år har vi sett positiva tendenser där män som kontaktat telefonlinjen har sökt hjälp efter samtalet för att sluta utöva våld. Varje man som slutar slå är ett steg framåt.

Våldet kan aldrig ursäktas eller accepteras, det behövs både ett starkt rättsväsende där våldsbrott får konsekvenser och ett starkt förebyggande arbete för att förändra hedersnormer och destruktiva maskulinitetsnormer.

Vi kan aldrig acceptera att människor utsätts för våld och förtryck och får sina liv begränsade.

Regeringskansliet

Debattartikel från Arbetsmarknadsdepartementet

130 miljoner mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck

Publicerad 15 april 2019

Jämställdhetsminister Åsa Lindhagen, debattartikel publicerad i Aftonbladet den 15 april 2019.

Mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck är omfattande samhällsproblem som skapar stort lidande för dem som utsätts. Våldet och förtrycket är ett hot mot jämställdheten och dessutom kostar det samhället stora resurser. Därför satsar regeringen, tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna, 130 miljoner kronor i vårbudgeten på att bekämpa våldet och stärka arbetet med att ge skydd och stöd till utsatta.

Varje kvinna som utsätts för våld i hemmet är en för mycket. Varje barn som är rädd för att pappa ska slå mamma är ett för mycket. Varje människa som får sin frihet begränsad i hederns namn är en för mycket. Vi kan aldrig acceptera våldet, oavsett uttrycksform eller i vilket sammanhang det sker. Och politiken har ett ansvar att arbeta för att våld mot kvinnor och barn ska upphöra och för att bekämpa det hedersrelaterade våldet och förtrycket.

Förra mandatperioden tog S/MP-regeringen stora kliv framåt och antog en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Till strategin finns ett åtgärdsprogram kopplat och hittills har 1,3 miljarder kronor avsatts för genomförandet. Utöver nödvändiga insatser för att ge skydd och stöd till våldsutsatta pekar strategin också på vikten av att förebygga våldet. Mer behöver göras för att de som utövar våld ska sluta med det. Vi behöver också motverka destruktiva maskulinitets- och machonormer samt öka mäns och pojkars delaktighet i kampen mot våldet.

I vårbudgeten är regeringens prioriteringar på jämställdhetsområdet tydliga. Totalt avsätter vi ytterligare 130 miljoner kronor till arbetet mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Det förebyggande arbetet ska utvecklas och stödet och skyddet till personer som utsätts för våld och förtryck ska stärkas. Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), som bland annat driver Kvinnofridslinjen, får extra medel och vi förstärker det nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Kvinno- och tjejjourerna får mer resurser till sin mycket viktiga verksamhet med att ge stöd till kvinnor och barn som utsätts för våld och vi räddar kvar Jämställdhetsmyndigheten som är en helt central aktör i att driva arbetet mot våldet framåt.

Satsningen på 130 miljoner kronor är en viktig förstärkning av arbetet mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Genom att bekämpa våldet tar vi också steg mot ett mer jämställt samhälle. Och att kämpa för jämställdhet är viktigare än på mycket länge. För vi lever i tider där starka krafter vill rulla tillbaka jämställdheten. Det räcker inte längre med att kämpa för att uppnå ökad jämställdhet, vi måste också försvara de framsteg som redan uppnåtts.

Budskapet från regeringen är därför tydligt: jämställdheten ska framåt, inte bakåt.